нового грамматического материала при изучении английского языка после немецкого. Раскрыты механизмы влияния межъязыковых типологических сходств на процесс овладения вторым иностранным языком на уровне восприятия нового материала и на уровне продуцирования речи вторым иностранным языком. Осуществлен сопоставительный анализ грамматических явлений украинского, немецкого и английского языков на морфологическом уровне на примере существительного, прилагательного, глагола. Освещены типологические особенности украинского, немецкого и английского языков на синтаксическом уровне. Определены языковые явления, которые могут обеспечить положительный перенос.

Ключевые слова: сопоставимый анализ, второй иностранный язык, грамматическая компетентность, положительный перенос, грамматическое соответствие.

Danylenko O. O.

CONSIDERATION OF THE COMPARATIVE ANALYSIS OF UKRAINIAN, GERMAN AND ENGLISH LANGUAGES IN FORMING STUDENTS' GRAMMAR COMPETENCE IN TEACHING ENGLISH AFTER GERMAN

The article deals with the problem of comparative analysis of the Ukrainian, German and English languages as a means of establishing grammatical similarities that facilitate the process of learning English after German and grammatical differences that may have negative effect on learning English after German. The role of contrastive typology in the process of teaching foreign languages has been determined. The concern of our investigation is the importance of cross-linguistic similarities in teaching a second foreign language. The types of cross-linguistic similarities have been considered. The mechanisms that have positive or negative effect on mastering the second foreign language at the level of perception and comprehension of the target language and on the level of production have been revealed. The comparative analysis of grammatical phenomena of the Ukrainian, German and English languages have been carried out at the morphological and syntactical levels. The typological characteristics of the noun, adjective and verb in the contrasted languages have been provided. The typological features of the Ukrainian, German and English languages at the syntactic level have been highlighted. Our survey has put forward for consideration the necessity to take into account typological closeness of English and German and the results of the contrastive analysis have shown the language phenomena that can provide positive transfer. The students' awareness of similar and different aspects peculiar to morphology and syntax of English and German should increase the effectiveness of the process of learning and teaching English.

Key words: comparative analysis, second foreign language, grammar competence, positive transfer, grammatical similarity.

Рецензент: Кузьменко В.В.

УДК 378.147:=512.161

Ерсьозоглу Р.*

НАВЧАННЯ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ДОЛУЧЕННЯ ЇХ ДО ТУРЕЦЬКИХ ТРАДИЦІЙ

На прикладі навчання турецької мови студентів представлено особливості й потенціал вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах України в ракурсі полікультурної освіти майбутніх випускників університетів. Наголошується на необхідності долучення майбутніх фахівців-тюркологів, майбутніх педагогів інших спеціальностей до турецьких традицій і обрядів, ознайомлення з історією країни, її культурою шляхом залучення їх до організації позааудиторної діяльності. Вибудована таким чином організація навчально-виховного процесу сприяє поглибленню взаєморозуміння і взаємозбагаченню представників української та турецької культур.

Ключові слова: турецька мова, студенти, університет, турецькі традиції, полікультурна освіта.

* **© Ерсьозоглу Р.**

Туреччина – країна довгої та багатої історії, що у свою чергу передбачає долучення до національних традицій і звичок турецького народу українських студентів, які вивчають турецьку мову в українських університетах. Відтак, щоб знати турецьку мову, треба долучитися і до атмосфери цієї країни.

У нашій практичній діяльності ми працюємо з українськими студентами, які вивчають турецьку мову [3] на факультеті іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Тому в мовній освіті, у навчанні іноземних мов, на нашу думку, як у жодній іншій навчальній дисципліні, криється велика можливість для формування полікультурної особистості майбутнього випускника університету шляхом долучення його до національної культури країни, мову якої він вивчає, водночас і спрямованості на збереження своїх національних цінностей «через розуміння та осмислення своєрідності своєї культури», з якої «можна зрозуміти всю глибину та розмаїття інших культур» [16].

Цей аспект висвітлено у низці публікацій українських учених О. М. Білик, І. В. Ковалинської [23], Л. В. Петько [4; 5; 6; 7], Н. В. Слюсаренко [12; 13; 14], В. І. Тернопільської [15; 23], В. О. Чулкової та ін.

Ми підтримуємо тезу професора Н. В. Слюсаренко, що у вищих навчальних закладах доцільно застосовувати різноманітні форми і методи виховної роботи, творчо поєднуючи їх між собою, намагаючись залучати до їх підготовки і проведення якомога більшу кількість студентів певної групи (курсу, факультету). Це допоможе їм стати суб'єктами виховного процесу, позитивно впливатиме на формування кожної особистості [14, с. 115].

Мета цієї статті – на прикладі навчання студентів турецької мови представити особливості й потенціал вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах України у ракурсі полікультурної освіти майбутніх випускників університетів.

Зазначимо, що останніми роками на факультеті іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова проводяться Дні турецької мови в студентському арт-просторі «Скло», які готують студенти, майбутні тюркологи. Зазначимо, що до таких позааудиторних заходів залучаються студенти не тільки з факультету іноземної філології, але й з усіх факультетів університету. Студентам-глядачам подобається не просто споглядання підготовленої нами культурної програми, а й безпосередня участь у самому дійстві.

Опишемо деякі фрагменти з культурної програми для українських студентів, які ознайомлюють зі звичаями та обрядами турецького народу.

Фрагмент 1. На сцену виходить мандрівник з валізою, перед яким розливають із чаші воду.

Ведуча запитує: «Хто ця людина і чому перед її ногами було розлито воду?» *(Це – чоловік, що зібрався в подорож. У Туреччині перед людиною, яка зібралася в дорогу, завжди на землю виливають воду, для того щоб дорога вдалася і все пройшло добре).*

Фрагмент 2. На удаваній вулиці-сцені «туристи» фотографують людей. Тут зустрічаються різні люди, серед них і жінки в паранджі та чорній накидці.

Ведуча запитує: «Чи можна фотографувати людей на вулиці, коли ви перебуваєте в Туреччині?» (*Фотографувати людей на вулиці можна тільки з їх дозволу. Стосовно жінок у чорних накидках або паранджі робити їх фотографії не можна)*.

Фрагмент 3. Обід у турецьких друзів. Студенти розігрують обід за турецькими звичаями. *Ведуча* запитує: «Що треба зробити гостям, заходячи до будинку? Як треба поводитися гостям за столом?» (*перед входом до будинку обов'язково потрібно зняти взуття, за столом не прийнято швидко їсти, і якщо їжу подано на загальному блюді, то шматки можна брати тільки правою рукою. Турки люблять танцювати і співати під час обіду, але водночас візитерам не слід довго гостювати).*

Ознайомлення студентів з мовою жестів турків, яка поширена серед усіх народів, також не обходить поза уваги і нас, тому що у них існують характерні жести – наприклад,

цокання язиком (висловлення заперечення, незгоди), тоді як виказування згоди, порозуміння – нахил голови в один бік, у свою чергу схвалення – щиглик пальцями, а демонстрація піднятого вгору великого пальця розуміється турками як вульгарний і непристойний жест.

Звертаючи увагу на вік студентства (почуття кохання, хвилювання, бажання дівчат вийти заміж, мрії про гарне весілля), коли під час навчання створюються студентські сім'ї й народжуються діти, ми не обійшли й питань ознайомлення студентської молоді з турецькими традиціями, які стосуються сімейно-шлюбних відносин (вечірка нареченої перед весіллям, весілля, народження дитини в сім'ї).

Фрагмент 4. Ведуча пропонує присутнім переглянути декілька проведення дівич-вечора (ніч хни (kına gecesi) фрагментів із турецьких кінофільмів «Заборонене кохання» (*Ask-i Memnu*, реж. Хілаль Сарал, Месуде Ерарслан (Туреччина, 2010 [17, хв. 37.28; 9, хв 37.28 та 46.02 (тур. мова)]), яка стала культовою за останні роки, коли в клубі подруги Ніхаль на честь її весілля влаштували дівич-вечір (ніч хни (kına gecesi) – проводи незаміжнього життя. Це – kına gecesi сучасної турецької молоді з 21 століття, як і ніч хни (kına gecesi) з фільму «У чому вина Фатмагюль?» (*Fatmagl'n SuuNe?*, 2014, Туреччина, реж. Хилаль Сараль [19]), а також з історичної драми «Величне століття. Роксолана» (2011–2014, реж. Durul Taylan, Yagmur Taylan) [25; 27], яка демонструвалося більш ніж у 50 країнах світу, та відеозйомки організації і проведення ночі хни (kına gecesi) в сучасній Туреччині [24].

Ведуча перед переглядом фрагментів не оголошує назви фільмів, а просить присутніх назвати їх, а також режисерів, акторів, які знімалися в цих фільмах, та отримані нагороди у світі кіномистецтва.

Використовуючи фрагменти з турецьких кінострічок, які отримали популярність не тільки в Туреччині, а й у світі, ми намагалися залучити українських студентів також і до турецького кінематографа. Обидва фільми – «Заборонене кохання» та «У чому вина Фатмагюль?» протягом останніх років активно обговорюються в соціальних сітях (лідером за останні 7 років серед усіх кінострічок, що були випущені світовою кіноіндустрією, стало «Заборонене кохання»), тому що в них піднімаються актуальні питання щодо вибору та відповідальності за свої вчинки серед молоді, кохання, зради, підступності, обману, честі, сімейних цінностей, трагедії насилля і як жити з цим, суїциду. Розгляду цих проблем, що були підняті в турецькому кінематографі, українська вчена Л. В. Петько присвятила низку своїх статей [8; 9; 10].

Окреме місце займає історичний фільм, який мовою оригіналу називається «Величне століття» (Muhteşem Yüzyıl, 2011–2014). В Україні серіал демонструвався як «Величне століття. Роксолана» через українське походження Гюрем Султан – коханої дружини Сулеймана Пишного, який правив Османською імперією в XVI ст., на яке припав її розквіт. Хоча про походження Роксолани-Анастасії-Олександри сказати щось конкретне вельми складно через відсутність документальних джерел стосовно її «догаремного» життя: за однією версією – вона дочка священика з міста Рогатин або зі Стрийщини Івано-Франківської обл., за іншою – з містечка Чемерівці Хмельницької обл. або з Поділля, також існують думки, що вона литовка, а також могла бути вивезена з Італії. Але все ж таки в літературних джерелах згадується її слов'янське походження.

Студенти ще зі школьних років знають про Османську імперію з уроків історії, а образ Роксолани оспіваний в низці як вітчизняних, так і зарубіжних літературних джерел.

Повертаючись до ночі хни (kına gecesi) зазначимо, що у «Величному столітті» кіномитці звернулися до цього обряду для нареченої, який влаштовується перед весіллям, – kına gecesi для Нігяр халфи і Міхрімах, єдиної доньки Сулеймана і Гюрем-султан [25; 27].

Цей обряд є невід'ємною частиною весільних традицій мусульман і зараз. Він проводиться за два дні перед весіллям у жіночій частині (гаремі) того будинку,

де наречена буде жити після весілля. На свято запрошуються всі заміжні й незаміжні родички нареченої та подруги. Наречену наряджають у спеціальне вбрання – біндаллі, обличчя закрито червоною вуаллю, прикрашеною золотими паєтками так, щоб наречена могла бачити всіх, а її – ніхто. Дівчину саджають у центрі кімнати, перед нею ставлять тарілку з розведеною хною і запалюють свічки. Присутні жінки водять навколо нареченої хоровод та виконують обрядові пісні, обсипають наречену монетами, плачуть, пригощають одна одну традиційними східними солодощами.

Кульмінація ночі хни (kına gecesi) – момент, коли найбільш щаслива в шлюбі жінка починає розписувати хною руки і ноги нареченої. Малюнки можуть бути найрізноманітнішими. Сенс обряду в тому, що малюнок сильніше проявиться на наступний день, тобто в день весілля, а в першу шлюбну ніч наречений має розгледіти в цьому малюнку свої ініціали. Малюнками хною покривають руки і незаміжнім жінкам, подругам нареченої – на щастя [2].

Говорячи про полікультурність освіти, ми нагадуємо студентам, що за українськими традиціями також перед весіллям проводився девіч-вечір для нареченої: перед вступом у шлюб належало проводити обряд очищення. Подруги мили наречену в лазні, що супроводжувалося піснями, настановами та плачем. Наречена оплакувала своє дівоцтво, разом з нею голосили заміжні й незаміжні подруги. Спеціально запрошувалася плакальниця, яка вміла плакати професійно і знала тексти традиційних голосінь. Вважалося, що рясні сльози в цей день захистять майбутню сім'ю від зурочення і заздрості подруг. За традицією наречена разом із подругами мала виготовити символ свого колишнього життя, який називався «краса». Це має бути якийсь предмет гардеробу – стрічка, вінок, хустка. Обряд прощання з цією «красою» супроводжувався символічним розплітання або обрізанням дівочої коси. «Красу», а також стрічку, виплетену з коси, наречена передавала молодшій сестрі або кращій подрузі, які ще не вступили в шлюб [2]. Сучасні українські наречені обходяться вже без послуг плакальниць, але ідея девіч-вечора зберігається, і він проводиться за різними сценаріями.

Зрозуміло, що описані вище обряди закінчуються весіллям.

Епізод 5. Ведуча, звертаючись до студентів-глядачів, пропонує коротко описати турецьке весілля (На весільну церемонію традиційно запрошується 200-300 осіб. Гості мають веселитися й танцювати. Подарунки вручаються наприкінці свята за родинною ієрархією (від найближчих родичів до дальніх).

Наприкінець пропонуємо студентам прослухати вірш, присвячений Сулейманом Пишним коханій Роксолані в день їхнього весілля (вірш читається на фоні портретів Сулеймана і Хюррем-султан):

Celis-i halvetim, varım, habibim mah-ı tabanım
Enisim, mahremim, varım, güzeller şahı sultanım
Hayatım hasılım,ömrüm, şarab-ı kevserim, adnim
Baharım, behçetim, rüzum, nigarım verd-i handanım
Neşatım, işretim, bezmim, çerağım, neyyirim, şem'im
Turuncu u nar u narencim, benim şem'-i şebistanım
Nebatım, sükkerim, genc,m, cihan içinde bi-rencim
Azizim, Yusuf'um varım, gönül Mısr'ındaki hanım
Stanbulum, Karaman'ım, diyar-ı milket-i Rum'um
Bedahşan'ım ve Kırçağım ve Bağdad'ım, Horasanım
Saçı varım, kaşı yayım, gözü pür fitne, bimarım
Ölürsem boynuna kanım, meded he na-müsülmanım
Kapında çünki meddahım, seni medh ederim daim
Yürek pür gam, gözüm pür nem, Muhibbi'yim hoş halim!

Bugünkü dille;
Benim birlikte olduğum, sevgilim, parıldayan ayım,

Can dostum, en yakınım, güzellerin şahı sultanım.

Hayatımın, yaşamımın sebebi Cennetim, Kevser şarabım

Baharım, sevincim, günlerimin anlamı, gönlüme nakşolmuş resim gibi sevgilim, benim gülen gülüm,

Sevinç kaynağım, içkimdeki lezzet, eğlenceli meclisim, nurlu parlak ışığım, meş'alem.

Turuncum, narım, narencim, benim gecelerimin, visal odamın aydınlığı,

Nebatım, şekerim, hazinem, cihanda hiç örselenmemiş, el değmemiş sevgilim.

Gönlümdeki Mısır'ın Sultanı, Hazret-i Yusuf'um, varlığımın anlamı,

İstanbul'um, Karaman'ım, Bütün Anadolu ve Rum ülkesindeki diyara bedel sevgilim.

Değerli lal madeninin çıktığı yer olan Bedahşan'ım ve Kıpçağım, Bağdad'ım, Horasan'ım.

Güzel saçlım, yay kaşlım, gözleri ışıl ışıl fitneler koparan sevgilim, hastayım!

Eğer ölürsem benim vebalim senin boynunadır, çünkü bana eza ederek kanıma sen girdin, bana imdad et,

ey Müslüman olmayan güzel sevgilim.

Kapında, devamlı olarak seni medhederim, seni överim, sanki hep seni öğmek için görevlendirilmiş

gibiyim.

Yüreğim gam ile, gözlerim yaşlarla dolu, ben Muhibbi'yim, sevgi adamıyım, bana bir şeyler oldu, sarhoş

gibiyim. Bir hoş hale geldim [22].

Нижче наводимо переклад з турецької мови для студентів, які не вивчають турецької мови, що демонструється на слайдах:

Ты та, с кем я, моя любимая, светлая луна,
Мой близкий друг, родная, царица всех красавиц, госпожа моя…
Ты – рай мой, смысл моей жизни,
Райский напиток,
Весна, радость моя, смысл моих дней, моя любовь,
твой образ вышит в моём сердце,
Моя смеющаяся роза,
Источник радости, вкус моего напитка, средоточие
веселья моего, мой лучезарный свет, мой светоч.
Златоволосая, гранат мой, апельсин, ты свет
моих ночей и свет моих покоев…
Ты – мой Стамбул, мой караван, любимая моя,
ты достойна всей Анталии и греческих земель.
Ты бадахшан – источник драгоценного рубина,
моя нырчаг, ты мой Багдад, мой Хорасан.
Прекрасные волосы, тонкие брови, горящие глаза твои
свели меня с ума!
Если я умру, то по твоей вине, ведь ты проникла в мою кровь,
Спаси меня, о беспощадная красавица, любовь моя.
Я славлю тебя у твоих дверей,
Будто бы мой извечный долг – восхвалять тебя.
Моё сердце переполняет печаль, а глаза – слёзы.
Я – Мухибби, любящий, что-то случилось со мной, я словно пьян
Я стал сам не свой [21].

(Багдад, Хорасан – назва провинцій Ерзурума; нирчаг – народ, що розселився у XI-XV ст. у степах від Каспійського до Чорного морів, на наш час – в Єгипті та Сирії).

Утім, на прохання студентів ми ввели ще кінокадри з сералу «Величне століття. Роксолана» (Туреччина, 2011-2014 рр.) [26], якими і закінчуємо наш захід, оскільки сучасна

молодь хотіла б віртуально опинитися у Величному столітті і побачити «вживу» кохання життя султана, «почути» як він читає свої вірші улюбленій жінці (до речі, султан Сулейман мав літературний псевдонім Мухіббі).

У блискучому виконанні турецького актора Халіта Ергенча звучать вірші Сулеймана, присвячені Хюррем, у той день, коли вона стала законною дружиною султана, де в кожному слові актором передано турецьку співучість і глибинну красу справжнього пристрасного звучання, якому перепоною не стали ні 13 походів Сулеймана, ні змова Ібрагіма-паші [20] та сестер султана проти Роксолани, ні інтриги гарему. «Звучання, створеного серцем того, кого вже багато століть немає серед живих. Того, хто один-єдиний на всій неоглядної землі міг сказати про неї: «Друг мій таємний, сенс мого існування, найкрасивіша моя султанша ... Хасекі Хюррем» [1]. Попри всіх законів того часу вони сорок років пронесли своє почуття один до одного: кохання султана і колишньої бранки. Яка дівчина чи жінка не мріє почути такі слова від коханого? Дійсно, Велике століття. Велике кохання.

Підсумовуючи сказане вище, ще раз переконуємося в тому, що знання іноземних мов – це розширення світогляду, збагачення особистості студента завдяки ознайомленню з історією, традиціями, обрядами іншої країни, в нашому випадку – Туреччини, з якою Україна підтримує дружні стосунки, що відкрито демонструється й українцями. У свою чергу позааудиторна робота зі студентами дозволяє їм ближче долучитися до витоків і надбань турецького народу, що сприяє формуванню полікультурної особистості.

Перспективним напрямком подальших досліджень убачаємо дослідження діяльності Туцрецького культурного центру з реалізації програми соціально-педагогічного супроводу соціалізації студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу.

Література:

1. Бенуа Софья. Хюррем. Знаменитая возлюбленная султана Сулеймана [Электронный ресурс] / Софья Бенуа. – М. : ООО «Издательство «Алгоритм», 2013. – Режим доступа : https://www.litmir.me/br/?b=172825&p=30.
2. Дівич-вечір: традиції та звичаї різних культур [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://narechena.lviv.ua/blog.php?login=&id=684.
3. Ерсьозоглу Р. Турецька мова у глобалізованому просторі / Р. Ерсьозоглу // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологія : зб. наук. пр. — Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2017. − Вип. 1.
4. Петько Л. В. Вивчення гендерних ролей та взаємовідносин у сім'ї зі студентами ВНЗ на практичних заняттях з іноземної мови / Л. В. Петько // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка : зб. наук. праць [за ред. А. Й. Капської]. – Вип. 14 (ч. ІІ). – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2012. – С. 112-123. – Режим доступу : http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7871.
5. Петько Л. В. Впровадження української національної ідеї в процес іншомовної освіти майбутніх педагогів / Л.В.Петько // Вища освіта України. − 2013. – № 2. – С. 68-74.
6. Петько Л. В. Особистість. Соціум. Навчальне середовище / Л. В. Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : збірник наукових праць. – Вип. 35. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – С. 102-110. – Режим доступу : http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7918.
7. Петько Л. В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі / Л. В. Петько // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць. – Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309-312. – Режим доступу : http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7827.
8. Петько Л. В. Реалізація морально-суспільної проблематики у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л. В. Петько // Науковий часопис НПУ імені М. Д. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : зб. наук. пр. ; за ред. академіка В. І. Бондаря. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – Вип. 55. – С. 166-173. – Режим доступу : http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11920.

9. Петько Л. В. Формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету шляхом розгляду моральних орієнтирів студентів / Л.В.Петько // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. ; редкол. В. В. Кузьменко та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. – Вип. 29. – С. 164-172.
10. Петько Л. В. У пошуках формули кохання студентами у процесі формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л. В. Петько // Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – № 4. – С. 178–185. – Режим доступу : http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/9936.
11. Петько Л. В. Професійно орієнтовані технології навчання ІМ як засіб формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л. В. Петько // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент: зб. наук. Праць ; ред. М. Б. Євтух. – К. : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. – Вип. 18. – С. 179-188. – Режим доступу : http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8391.
12. Слюсаренко Н. В. Виховання учнів у середніх навчальних закладах Великої Британії : навч. пос. / Н. В. Слюсаренко. – Херсон : Айлант, 2008. – 178 с.
13. Слюсаренко Н. В. Національна культура як засіб формування полікультурної особистості / Н. В. Слюсаренко // Современные достижения в науке и образовании : сб. тр. VIII междунар. науч. конф., 28 апр. – 5 мая 2013 г., Париж (Франция), – Хмельницкий : ХНУ, 2013. – С. 98-100.
14. Слюсаренко Н. В. Форми і методи виховної роботи у вищому навчальному закладі / Н. В. Слюсаренко // Таврійський вісник освіти. – 2009. – № 3 (27). – С. 107-115.
15. Тернопільська В. І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В. І. Тернопільська, Т. В. Коломієць, І. О. Піонтківська. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2014. – 264 с.
16. Ткаченко В. І. Полікультурна освіта на пострадянському етапі вивчення мов у школах України / В. І. Ткаченко // Педагогічний альманах : зб. наук. пр. ; редкол. В. В. Кузьменко та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – Вип. 34. – С. 95-100.
17. Ask-i Memnu (Заборонене кохання), реж. Хілаль Сарал, Месуде Ерарслан (Туреччина, 2010). Серії 1–158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://tureckie-seriali.ru/video/tureckie-serialy/zapretnaja-lyubov-ask-i-memnu/zapretnaja-lyubov-157-158-serija-s-russkim-perevodom-ask-i-memnu-157-158-bolum.html#movie_box.
18. Aşkı-ı Memnu 79.Bölüm Final (тур мова) | HD [Web site]. − Access mode ^https://www.youtube.com/watch?v=_3wtBRc-01A&list=PLZxpFTGl2AX3S-Btf_QQa9ayRKdO4DuPI&index=79.
19. Fatmagülün Suçu Ne 73. Bölüm Fatmagül Kına Gecesi Sahnesi [Web of site]. –Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=mpvIGwTZals
20. Greer M, Mignolo W. D., Quilligan M. Rereading the Black Legend. The Discourses of Religious and Racial Difference in the Rewnaissance Empires [Web site]. –Chicago : The University of Chicago Press, 2007. – 477 p. – Access mode : https://books.google.com.ua/books?id=T4_rFZLGF1IC&pg=PA41&dq=Parga%2Bibrahim+Pasha%2Bgreek&hl=el&ei=sCVdTIaoA8_.
21. Hürrem ve Muhteşem Süleyman'ın gizli Kalmiş aşk mektuplan // Dialog Avrasya. – 2014. – No. 40. – P. 32–35. – Access mode : https://issuu.com/mucidturk/docs/da_dergisi_journal_no_40_sayi.
22. Kanuni Sultan Süleyman Han'ın Hürrem Sultan için yazdığı gazel Muhibbi [Web of site]. – Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=opRE6jWryl4
23. Kovalynska I. V. A Survey of multicultural education in Ukraine: state approach / I. V. Kovalynska, V. I. Ternopilska // Science and practice: Collection of scientific articles. – Thorpe Bowker. Melbourne, Australia, 2016. – P. 256-259. – Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19726.
24. Kına Gecesi Organizasyonu [Web of site]. – Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=0S11ObdYrsA.
25. Mihrimah Sultan'ın Kınası − Muhteşem Yüzyıl 99.Bölüm [Web site]. – Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=Xbb1b_xyniE.
26. Muhteşem Yüzyıl – 43. Bölüm (HD) [Web site]. – Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=SrRLvo5gIhM.
27. Suzan Kardeş Nigar'ın kına gecesinde - Muhteşem Yüzyıl 44. Bölüm [Web site]. – Access mode : https://www.youtube.com/watch?v=IYmz23-rvVI.

Эрсёзоглу Р.

ОБУЧЕНИЕ ТУРЕЦКОМУ ЯЗЫКУ УКРАИНСКИХ СТУДЕНТОВ
ПУТЁМ ОЗНАКОМЛЕНИЯ ИХ С ТУРЕЦКИМИ ТРАДИЦИЯМИ

На примере обучения турецкому языку украинских студентов представлены особенности и потенциал изучения иностранных языков в высших учебных заведениях Украины в ракурсе поликультурного образования будущих выпускников университетов. Отмечается необходимость ознакомления будущих специалистов-тюркологов, педагогов других специальностей с турецкими традициями и обрядами, с историей страны, ее культурой путем привлечения студентов к организации внеаудиторных мероприятий. Выстроенная таким образом организация учебно-воспитательного процесса способствует углублению взаимопонимания и взаимообогащению представителей украинской и турецкой культур.

Ключевые слова: турецкий язык, студенты, университет, турецкие традиции, поликультурное образование.

Ersozoglu R.

TURKISH LANGUAGE TRAINING OF UKRAINIAN STUDENTS
THROUGH TURKISH TRADITIONS

This study aims at teaching Turkish through Turkish traditions. The author points out that the Turkish language is taught as a foreign language in an Ukrainian setting. Learning is limited to the classroom and limited by it. On the example of Turkish language teaching students the author presents the features and potential of learning foreign languages in the higher educational institutions of Ukraine in the way of future university graduates' polycultural education. The goal of this article is to introduce a general Language Learning for Turkish within the Ukrainian experience. Stressed on the necessity of future specialists-Turkologists, future teachers of other specialties an acquantance with Turkish traditions and ceremonies, with the history of the country, its culture by involving them in the organization of non-auditing activities. The organization of the educational process in this direction promotes to the deepening of understanding and enrichment of representatives' Ukrainian and Turkish cultures. The author stresses that language learning should prepare the students to perform and interact appropriately with the natives of the target cultureand should have a humanistic orientation: Teaching must be concerned with each individual's linguistic development.

Such events are useful for students of all specialties when they specialize in a field related to Turkish linguistics, anthropology, history, Islamic studies, comparative literature, engineering, or other languages and literatures (such as Uktainia, Arabic, etc.). Some students take the language due to personal interest in the country and language, some for reasons such as tourism and business.

Key words: Turkish language, Ukrainian students, university, Turkish traditions, multicultural education.

УДК 81.33 ***Задорожна О. І.****

СПЕЦИФІКА ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У РЕЦЕПТИВНИХ ВИДАХ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано специфічні ознаки й характеристики іншомовного професійно орієнтованого спілкування майбутніх лікарів у рецептивних видах мовленнєвої діяльності. Зроблено висновок про те, що медичний дискурс належить до інституційного типу дискурсу. Визначено ролі комунікантів у медичному дискурсі. Схарактеризовано специфіку діалогу між лікарем і пацієнтом і визначено його як дискретний та асиметричний тип діалогу. Доведено, що для здійснення успішної професійної діяльності майбутньому лікареві потрібно володіти на високому рівні комунікативною компетентністю в читанні та аудіюванні як рецептивних видах мовленнєвої діяльності.

* © ***Задорожна О. І.***